

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z wniosku P.L. pełnomocnika Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu [...]

o wydanie zastępczego oświadczenia woli oraz o zabezpieczenie,

z udziałem Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 15 września 2023 r.,

odrzuca wnioski.

UZASADNIENIE

I.

I.1. Pismem z 15 września 2023 r. P.L. (dalej również: Wnioskodawca) – pełnomocnik Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców (dalej również: „Komitet”) w okręgu [...] zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wydanie na podstawie art. 64 k.c. w zw. z art. 215 § 1 k.wyb. zastępczego oświadczenia woli w postaci uchwały rejestrującej listę kandydatów Komitetu w okręgu wyborczym nr [...]. Jednocześnie wniósł o zabezpieczenie postępowania poprzez:

1. wstrzymanie losowania przez Państwową Komisję Wyborczą numerów list wyborczych na kartach do głosowania w wyborach zarządzonych na 15 października 2023 r., lub alternatywnie,
2. o nakazanie Państwowej Komisji Wyborczej wylosowania numeru listy ogólnokrajowej dla Komitetu w losowaniu numerów list wyborczych na kartach do głosowania w wyborach zarządzonych na 15 października 2023 r.

Uzasadniając powyższe wnioski Wnioskodawca podniósł w szczególności, że Komitet zgłosił do Okręgowej Komisji Wyborczej w S. w trybie art. 211 k.wyb. listę kandydatów w okręgu wyborczym nr [...], która nie zawierała braków formalnych oraz zawierała listę podpisów poparcia w wymaganej ustawą liczbie ponad 5000. Do dnia złożenia rozpoznawanego wniosku Okręgowa Komisja Wyborcza nie wydała uchwały o rejestracji listy wyborców, ani też uchwały odmawiającej tej rejestracji. W ocenie Wnioskodawcy niewydanie uchwały o rejestracji listy ani niedokonanie czynności rejestracji, powoduje kwalifikowane naruszenie prawa wyborczego oraz uniemożliwia prowadzenie Komitetowi kampanii wyborczej w sytuacji, gdy inne komitety dokonujące zgłoszenia kandydatów w tym samym czasie mogą kampanię już prowadzić. Co więcej, termin ewentualnej rejestracji listy minie już po dokonaniu losowania numerów list wyborczych na kartach do głosowania. Według Wnioskodawcy, Komitetowi przysługuje prawo do numeru wylosowanego, a nie numeru nadanego uchwałą lub decyzją Państwowej Komisji Wyborczej. Ma to uzasadniać powołany wyżej wniosek o zabezpieczenie.

I.2. W piśmie z 14 września 2023 r. Państwowa Komisja Wyborcza przedstawiła swoje stanowisko w sprawie, podnosząc w szczególności, że przepisy prawa wyborczego nie przewidują możliwości składania do Sądu Najwyższego wniosków o ujęcie podczas losowania jednolitych numerów dla list któregośkolwiek komitetu wyborczego w gronie komitetów, które zarejestrowały listy kandydatów na posłów we wszystkich okręgach wyborczych, przed ustaleniem, czy spełnia on ten wymóg, ani też wstrzymania przez Państwową Komisję Wyborczą wykonania jakiejkolwiek czynności wyborczej, której termin wynika z ustawy. Ponadto przepisy prawa wyborczego nie przewidują wydania przez Sąd Najwyższy orzeczenia

zastępującego uchwałę okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie rejestracji list wyborczych.

Mając powyższe na uwadze Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że wniosek jest niedopuszczalny i w związku z tym wnosi o jego odrzucenie.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. W pierwszej kolejności należy wskazać, że wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego, sformułowany w piśmie, należało uznać za niedopuszczalny, gdyż złożony został w treści pisma wszczynającego sprawę przed Sądem Najwyższym, a zatem jeszcze przed wyznaczeniem składu orzekającego w niniejszym postępowaniu. W uchwale składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy jest niedopuszczalny, przy czym sędzia objęty takim wnioskiem o wyłączenie może zasiadać w składzie sądu rozpoznającego ten wniosek. Stanowi o tym również obecnie art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. W związku z powyższym, zgodnie z art. 53¹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy pozostawił przedmiotowy wniosek w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności.

II.2. Rozpoznawane wnioski nie mogą odnieść zamierzonego skutku jako pozbawione podstawy prawnej, a tym samym niedopuszczalne.

II.3. Kodeks wyborczy, ani żaden inny akt normatywny, nie zawiera normy, która mogłaby stanowić podstawę wydania przez Sąd Najwyższy orzeczenia zastępującego uchwałę okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie rejestracji listy wyborczej. Podstawy takiej nie można również poszukiwać w art. 64 k.c., zawierającym cywilnoprawną regulację zastępczego oświadczenia woli. Przepis ten bowiem nie dotyczy prawa wyborczego, w tym uchwał w przedmiocie rejestracji list wyborczych i w rozpoznawanej sprawie nie ma zastosowania.

Brak jest także podstaw do udzielenia zabezpieczenia we wskazany przez Wnioskodawcę sposób. Wynika to nie tylko z niedopuszczalności wniosku, mającego być przedmiotem zabezpieczenia, ale również z braku podstaw normatywnych do zabezpieczenia uprawnień o charakterze publicznoprawnym. Nie ulega wątpliwości, że procedura wyborcza, uregulowana w Kodeksie wyborczym, w tym postępowanie mające na celu rejestrację list wyborczych, systemowo przynależy do prawa publicznego.

II.4. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto stanowisko, że w sprawach publicznych udzielenie zabezpieczenia jest możliwe jedynie jako sytuacja wyjątkowa, o ile istnieje wyraźny przepis prawa publicznego określający szczegółowo podmiot upoważniony do udzielenia zabezpieczenia, jego formę oraz zakres (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NO 59/18; z 19 września 2019 r., I NSW 69/19; postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 października 2019 r., I NOZP 2/19).

II.5. W Kodeksie wyborczym brak jest przepisu, w którym przewidziano by możliwość udzielenia zabezpieczenia, w sytuacji opisanej we wniosku, odnoszącej się do losowania numerów list wyborczych. Ponadto zgodnie z art. 219 § 1 k.wyb. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów rejestracji list kandydatów przyznaje w drodze losowania, najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, jednolity numer dla list tego samego komitetu wyborczego, zarejestrowanych w więcej niż w jednym okręgu wyborczym. Z powołanego przepisu wynika, że Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązana jest wykonać ustawowo nałożony na nią obowiązek przeprowadzenia losowania w trybie art. 219 k.wyb. Jest przy tym związana ustawowo określonym terminem przeprowadzenia wskazanego losowania, bez możliwości jego zmiany.

II.6. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy wnioski odrzucił.

[A.W.]

[ał]